

แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน

อาจารย์รุจิรัตน์ ปาลีพัฒนสกุล

ความหมายของต้นทุน

ต้นทุน (Cost) หมายถึง รายจ่ายที่เกิดขึ้นหรือคาดว่าจะเกิดขึ้น และทำให้ธุรกิจได้รับผลประโยชน์

1. ต้นทุนที่ยังไม่หมดประโยชน์ (Un-Expired Cost)

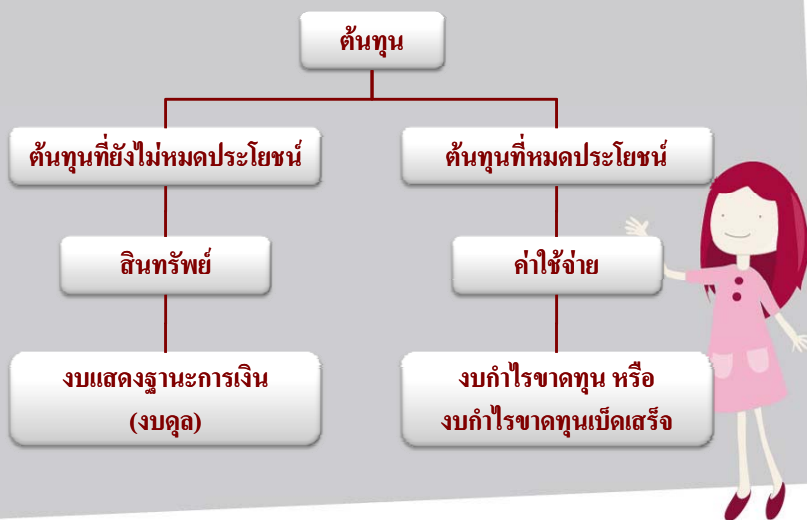
จะแสดงเป็น **สินทรัพย์** ในงบแสดงฐานะการเงิน เช่น
สินค้าคงเหลือ อุปกรณ์ เครื่องจักร เป็นต้น

2. ต้นทุนที่หมดประโยชน์ (Expired Cost)

จะแสดงเป็น **ค่าใช้จ่าย** ในงบกำไรขาดทุน เช่น เงินเดือน
ต้นทุนสินค้าที่ขาย ค่าเช่า ค่าโฆษณา เป็นต้น

ลักษณะต้นทุนตามประโยชน์ที่ได้รับ

การจำแนกประเภทของต้นทุน

1. การจำแนกต้นทุนตามหน้าที่การผลิต
2. การจำแนกต้นทุนตามความสัมพันธ์กับรายได้
3. การจำแนกต้นทุนตามลักษณะพฤติกรรมของต้นทุน
4. การจำแนกต้นทุนตามความสัมพันธ์ของต้นทุนกับที่มาของการเกิดต้นทุน
5. การจำแนกต้นทุนตามความจำเป็นที่ต้องจ่าย
6. การจำแนกต้นทุนตามความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

1. จำแนกต้นทุนตามหน้าที่การผลิต

2.1 ต้นทุนการผลิต (Manufacturing Cost)

- วัตถุดิบทางตรง (DM)
- ค่าแรงงานทางตรง (DL)
- ค่าใช้จ่ายในการผลิต (OH)

1.2 ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวกับการผลิต (Nonmanufacturing Cost)

- ต้นทุนสินค้าซื้อมาขายไป
- ต้นทุนทางการเงิน
- ต้นทุนทางการตลาด / การขาย
- ต้นทุนด้านการบริหาร

1.1 ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต (Manufacturing Cost) หมายถึง ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต เพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่จะนำมาจำหน่าย

1. วัตถุดิบทางตรง (Direct Materials : DM)

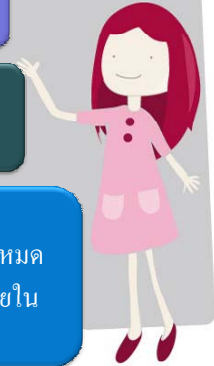
วัตถุดิบที่เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของกระบวนการผลิต

2. แรงงานทางตรง (Direct Labor : DL)

ต้นทุนของค่าแรงงานที่ใช้ในกระบวนการผลิต

3. ค่าใช้จ่ายในการผลิต (Overhead : OH)

ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตทั้งหมด เช่น วัตถุดิบทางอ้อม, ค่าแรงงานทางอ้อม, ค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่นๆ

1.2 ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวกับการผลิต

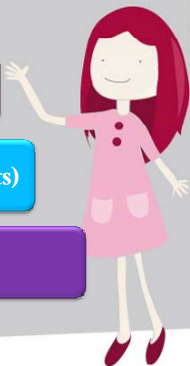
ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวกับการผลิต (Nonmanufacturing Cost) หมายถึง ต้นทุนต่างๆ ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิต

1. ต้นทุนของสินค้าที่ซื้อมาเพื่อขาย

2. ต้นทุนทางการเงิน (Financial Costs)

3. ต้นทุนทางการตลาด / การขาย (Marketing / Selling Costs)

4. ต้นทุนด้านการบริหาร (Administrative Costs)

2. จำแนกต้นทุนตามความสัมพันธ์กับรายได้

2.1 ต้นทุนผลิตภัณฑ์ (Product Costs)

ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์

>>> **ต้นทุนการผลิต**

2.2 ต้นทุนงวดเวลา (Period Costs)

ต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้วตัดเป็นค่าใช้จ่ายในงวดเวลานั้น

>> **ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวกับการผลิต**

การรายงานต้นทุนในงบการเงิน

งบแสดงฐานะทางการเงิน (งบดุล) >>>> แสดงในบัญชีสินค้างเหลือ

ธุรกิจอุตสาหกรรม	ธุรกิจซื้อขายสินค้า
แสดงสินค้างเหลือเป็น 3 ประเภท - วัตถุดิบ (Raw Material) - งานระหว่างทำ (Work In Process) - สินค้าสำเร็จรูป (Finished Goods)	แสดงสินค้างเหลือรายการเดียว - สินค้าสำเร็จรูป (Finished Goods)

งบกำไรขาดทุน >>>> แสดงในต้นทุนสินค้าที่ขาย

ธุรกิจอุตสาหกรรม	ธุรกิจซื้อขายสินค้า
ต้นทุนสินค้าที่ผลิตเสร็จ	ซื้อสุทธิ (ต้นทุนในการซื้อสินค้า)

บริษัท.....จำกัด

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x5

ธุรกิจอุตสาหกรรม		ธุรกิจซื้อขายสินค้า	
สินทรัพย์		สินทรัพย์	
สินทรัพย์หมุนเวียน :-		สินทรัพย์หมุนเวียน :-	
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	xxx	เงินสดและเงินฝากธนาคาร	xxx
ลูกหนี้	xxx	ลูกหนี้	xxx
สินค้างเหลือ :-		สินค้างเหลือ :-	
วัตถุดิบ	xxx	สินค้าสำเร็จรูป	xxx
สินค้าระหว่างผลิต	xxx		
สินค้าสำเร็จรูป	xxx	xxx	
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	xxx	รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	xxx
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน :-		สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน :-	
ที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์ (สุทธิ)	xxx	ที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์ (สุทธิ)	xxx
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	xxx	รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	xxx

บริษัท.....จำกัด

งบกำไรขาดทุน

สำหรับปี สิ้นสุด 31 ธันวาคม 25x5

ธุรกิจอุตสาหกรรม	ธุรกิจซื้อขายสินค้า
ขาย xxx	ขาย xxx
ต้นทุนสินค้าที่ขาย :-	ต้นทุนสินค้าที่ขาย :-
สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด xxx	สินค้าสำเร็จรูปต้นงวด xxx
บวก ต้นทุนสินค้าที่ผลิตเสร็จ xxx	บวก ซื้อสุทธิ (ต้นทุนซื้อสินค้า) xxx
สินค้ามีไว้เพื่อขาย xxx	สินค้ามีไว้เพื่อขาย xxx
หัก สินค้าสำเร็จรูปปลายงวด xxx	หัก สินค้าสำเร็จรูปปลายงวด xxx
กำไรขั้นต้น xxx	กำไรขั้นต้น xxx
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร xxx	ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร xxx
กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี xxx	กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี xxx
หัก ดอกเบี้ยจ่าย xxx	หัก ดอกเบี้ยจ่าย xxx
กำไรก่อนหักภาษี xxx	กำไรก่อนหักภาษี xxx
หัก ภาษี xxx	หัก ภาษี xxx
กำไรสุทธิ xxx	กำไรสุทธิ xxx

3. จำแนกต้นทุนตามลักษณะพฤติกรรมของต้นทุน

พฤติกรรมของต้นทุน หมายถึง ต้นทุนที่มีการเปลี่ยนแปลงตามการดำเนินงานของธุรกิจ เช่น เพิ่มขึ้น / ลดลง / ไม่เปลี่ยนแปลง

ระดับกิจกรรมเปลี่ยนแปลง

ต้นทุนของแต่ละรายการเปลี่ยนแปลงตามหรือไม่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

การเปลี่ยนแปลง เช่น

- จำนวนลูกค้า
- จำนวนหน่วยที่ขาย/ผลิต
- ชั่วโมงแรงงาน
- ชั่วโมงเครื่องจักร เป็นต้น

3.1 ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost)

3.2 ต้นทุนผันแปร (Variable Cost)

3.3 ต้นทุนผสม (Mixed Costs)

3.1 ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost)

ต้นทุนคงที่ ไม่เปลี่ยนแปลงต่อจำนวนหน่วยสินค้าที่ขาย

ระดับกิจกรรมเปลี่ยนแปลง

ต้นทุนไม่เปลี่ยนแปลง

Ex1 เครื่องจักรราคา 100,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี คิดค่าเสื่อมตามวิธีเส้นตรง ค่าเสื่อมราคา 10,000 บาท/ปี

ค่าเสื่อมราคาต่อปี	จำนวนหน่วยสินค้า	ค่าเสื่อมราคาต่อหน่วย
10,000 บาท	2,000 หน่วย	5.00 บาท
10,000 บาท	4,000 หน่วย	2.50 บาท
10,000 บาท	6,000 หน่วย	1.67 บาท
10,000 บาท	8,000 หน่วย	1.25 บาท
10,000 บาท	10,000 หน่วย	1.00 บาท

3.1 ต้นทุนผันแปร (Variable Cost)

ต้นทุนเปลี่ยนแปลงต่อจำนวนหน่วยสินค้าที่ขาย

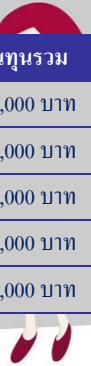
ระดับกิจกรรมเปลี่ยนแปลง

ต้นทุนเปลี่ยนแปลง

Ex2 ผลิตเสื้อ 1 ตัว มีต้นทุนผันแปร
 ผ้า 1 เมตร 15 บาท
 ค่าแรง 2 ชั่วโมง 30 บาท
 ค่าใช้จ่ายผันแปรอื่น 5 บาท
 ต้นทุนผันแปรรวม 50 บาท

จำนวนที่ผลิต	ต้นทุนต่อหน่วย	ต้นทุนรวม
2,000 หน่วย	50 บาท	100,000 บาท
4,000 หน่วย	50 บาท	200,000 บาท
6,000 หน่วย	50 บาท	300,000 บาท
8,000 หน่วย	50 บาท	400,000 บาท
10,000 หน่วย	50 บาท	500,000 บาท

3.3 ต้นทุนผสม (Mixed Costs)

มีทั้งต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรรวมอยู่ด้วยกัน

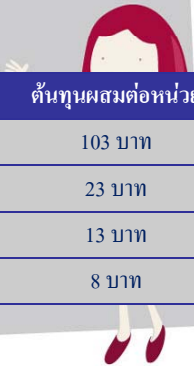
ระดับกิจกรรมเปลี่ยนแปลง

ต้นทุนคงที่ → ไม่เปลี่ยนแปลง
 ต้นทุนผันแปร → เปลี่ยนแปลง

Ex3 ค่าโทรศัพท์เสียต้นทุนคงที่ขึ้น
 ค่า 100 บาท และในส่วนของ
 ต้นทุนผันแปร 3 บาทต่อครั้ง

จำนวนครั้ง	ต้นทุนผสม	ต้นทุนผสมต่อหน่วย
1	103 บาท	103 บาท
5	115 บาท	23 บาท
10	130 บาท	13 บาท
20	160 บาท	8 บาท

4. จำแนกตามความสัมพันธ์ของต้นทุนกับที่มาของการผลิตต้นทุน

แบ่งได้เป็น 2 ประเภท

4.1 ต้นทุนทางตรง (Direct Costs)

ต้นทุนที่ระบุได้ว่าเกิดขึ้นกับหน่วยงานได้ เช่น เงินเดือนของพนักงานฝ่ายผลิต เป็นค่าใช้จ่ายของฝ่ายผลิต

4.2 ต้นทุนทางอ้อม (Indirect Costs)

ต้นทุนที่ไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดขึ้นกับหน่วยงานได้ เช่น เงินเดือนของพนักงาน รปภ. ค่าภาษี และค่าสาธารณูปโภค

5. จำแนกตามความจำเป็นที่ต้องจ่าย

แบ่งได้เป็น 2 ประเภท

5.1 ต้นทุนที่หลีกเลี่ยงได้ (Avoidable Costs)

ต้นทุนที่สามารถประหยัดหรือลดลงได้เมื่อตัดสินใจจะทำอีกทางเลือกหนึ่ง

4.2 ต้นทุนที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ (Unavoidable Costs)

ต้นทุนที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือลดลงได้ แม้จะตัดสินใจกระทำอีกทางเลือกหนึ่ง

Ex5 บริษัทมีต้นทุนในการผลิตสินค้าต่อหน่วย ดังนี้

วัตถุดิบทางตรง	5	บาท
ค่าแรงงานทางตรง	4	บาท
ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร	3	บาท
ค่าใช้จ่ายในการผลิต คงที่ *	2	บาท
ต้นทุนรวม	14	บาท

* ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่ ประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคา 20,000 บาท
ถ้าบริษัทผลิตสินค้าจะมีต้นทุน 14 บาท/หน่วย
แต่ถ้าสั่งจากผู้ผลิตอื่นจะได้ในราคา 10 บาท/หน่วย
ดังนั้น ถ้าบริษัทเลือกซื้อจากบุคคลข้างนอก ต้นทุนที่หลีกเลี่ยงได้ คือ วัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร
ต้นทุนที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ คือค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร

6. จำแนกตามความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

ข้อมูลต้นทุนสำคัญต่อการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจแนวคิดของต้นทุนต่างๆ ที่เกิดขึ้น ว่ามีผลต่อการตัดสินใจหรือไม่

6.1 ต้นทุนส่วนที่แตกต่าง (Differential Costs)

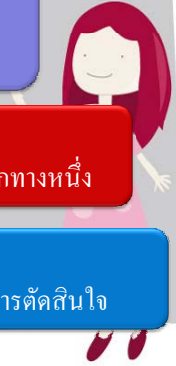
เป็นการพิจารณาต้นทุนส่วนที่เพิ่มขึ้น (Incremental Costs) และต้นทุนส่วนที่ลดลง (Decremental Costs)

6.2 ต้นทุนเสียโอกาส (Opportunity Costs)

ผลประโยชน์ที่สูญเสียไป เนื่องจากได้ตัดสินใจไปเลือกอีกทางหนึ่ง

6.3 ต้นทุนจม (Sunk Costs)

ต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต เป็นต้นทุนที่ไม่มีผลต่อการตัดสินใจ

ต้นทุน (Cost) หมายถึง รายจ่ายที่เกิดขึ้นหรือคาดว่าจะเกิดขึ้น และทำให้ธุรกิจได้รับประโยชน์

ต้นทุนตามการใช้ประโยชน์ในช่วงเวลาหนึ่งๆ

ต้นทุนที่ยังไม่หมดประโยชน์

ต้นทุนที่หมดประโยชน์

